

Odpovědnost státu za újmu

Předpoklady, při jejichž naplnění může soud v civilním řízení od banky vyžádat a provést důkazní prostředek týkající se informací o účtu advokáta, jenž zastupuje některého z účastníků sporu, se řídí ustanovením § 38 odst. 3 písm. a) zákona o bankách. Soud tedy v civilním řízení za účelem zjištění okolností podstatných pro rozhodnutí ve věci samé může bez dalšího vyžádat od peněžního ústavu jako důkazní prostředek informace o bankovním účtu advokáta a o peněžitých prostředcích nacházejících se na tomto účtu, jež má banka k dispozici. Takto získaný důkazní prostředek soud může využít i v souvisejícím řízení a není třeba, aby si opět vyžadoval důkazní prostředek téhož obsahu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 30 Cdo 3305/2023-138 ze dne 13.3.2024)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobkyně K. H., zastoupené Mgr. Ing. J.B., advokátem, se sídlem v P., proti žalované České republice - Ministerstvu dopravy, se sídlem v P., o zaplacení 200 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 30 C 274/2022, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2023, č. j. 13 Co 176/2023, 13 Co 177/2023-92, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobkyně se žalobou podanou dne 8. 12. 2022 domáhala zaplacení částky 200 000 Kč s příslušenstvím jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou jí nepřiměřenou délkou správního řízení vedeného u Magistrátu hl. města Prahy pod sp. zn. S-MHMP 34415/2018 ODA - TAX spojeného s řízením o soudním přezkumu správního rozhodnutí vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 3 A 60/2021 - dále jen „posuzované řízení“.

2. Obvodní soud pro Prahu 1 jako soud prvního stupně rozsudkem ze dne 23. 5. 2023, č. j. 30 C 274/2022-36, rozhodl, že žalovaná je povinna žalobkyni zaplatit 58 334 Kč s úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z této částky od 26. 7. 2022 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok I), žalobu na zaplacení 141 600 Kč s úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z této částky od 26. 7. 2022 do zaplacení zamítl (výrok II) a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 18 450 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně (výrok III).

3. Doplnujícím rozsudkem ze dne 22. 6. 2023, č. j. 30 C 274/2022-68, doplnil Obvodní soud pro Prahu 1 výše uvedený rozsudek o výrok IV, jímž zamítl žalobu na zaplacení 66 Kč s úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z této částky od 26. 7. 2022 do zaplacení.

4. Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 30. 8. 2023, č. j. 13 Co 176/2023, 13 Co 177/2023-92, rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé změnil tak, že se zamítá žaloba o zaplacení 58 334 Kč s úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně z této částky od 26. 7. 2022 do zaplacení; v zamítavých výrociích o věci samé rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I) a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalované náhradu nákladů řízení před soudy obou

stupňů ve výši 2 100 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok II).

5. Soud prvního stupně vyšel mimo jiné ze zjištění, že dne 24. 3. 2017 byla cestujícímu (Mgr. Romanu Lennerovi, exekutorskému koncipientovi, který se prostřednictvím aplikace Uber zaregistroval jako „Tomáš Uhradil“) poskytnuta přeprava formou taxislužby vozidlem Škoda Octavia, RZ 5AE 5121, které řídila žalobkyně. O této přepravě sepsal Mgr. Roman Lenner, pověřený soudní exekutorkou JUDr. Ingrid Švecovou, se sídlem v Praze 3, Seifertova 17, dne 24. 3. 2017 exekutorský zápis č. j. 091 EZ 39/17 – dále jen „exekutorský zápis“, osvědčující skutkový děj výše uvedené přepravy. Z tohoto exekutorského zápisu pak Magistrát hlavního města Prahy – dále jen „Magistrát“ zjistil, že tato přeprava byla poskytnuta vozidlem, které nebylo zapsáno v evidenci vozidel taxislužby. Dne 22. 1. 2018 bylo žalobkyni doručeno oznámení o zahájení řízení č. j. MHMP 78861/2018 ve věci podezření z přestupku dle § 35 odst. 2 písm. w) zákona č. [111/1994](#) Sb., o silniční dopravě – dále jen „zákon o silniční dopravě“. Rozhodnutím Magistrátu ze dne 21. 3. 2018, č. j. MHMP 465856/2018, byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání předmětného přestupku a byla jí uložena pokuta 150 000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení. Rozhodnutím Odboru veřejné dopravy ze dne 18. 3. 2021, č. j. 228/2020-190-TAXI-3, bylo rozhodnutí Magistrátu ze dne 21. 3. 2018, č. j. MHMP 465856/218, změněno tak, že uložená pokuta byla snížena na 80 000 Kč a byla prodloužena její splatnost. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2022, č. j. 3 A 60/2021-70, bylo rozhodnutí Odboru veřejné dopravy ze dne 18. 3. 2021, č. j. 228/2020-190-TAXI-3, zrušeno a žalovanému bylo uloženo uhradit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč. Odbor veřejné dopravy rozhodnutím ze dne 14. 11. 2022, č. j. 228/2020-190-TAXI/12, rozhodnutí Magistrátu o přestupku žalobkyně ze dne 21. 3. 2018 zrušil a řízení zastavil, neboť ke dni 21. 3. 2021 došlo k prekluzi přestupku, který byl žalobkyni kladen za vinu; toto rozhodnutí nabylo právní moci 16. 11. 2022. Posuzované řízení tedy bylo zahájeno dne 22. 1. 2018 a ukončeno dne 16. 11. 2022 a trvalo 4 roky 9 měsíců a 25 dnů. Žalobkyně u žalované předběžně uplatnila nárok dne 9. 6. 2022 a žalovaná dne 7. 12. 2022 poskytla žalobkyni zadostiučinění formou konstatování porušení práva a omluvu.

6. Soud prvního stupně v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu (např. rozsudku ze dne 29. 11. 2017, sp. zn. 30 Cdo 1273/2016) na projednávané věci aplikoval čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované ve Sbírce zákonů pod č. [209/1992](#) Sb. – dále jen „Úmluva“ a závěry Stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010 – dále jen „Stanovisko“ a dospěl k závěru, že posuzované řízení trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu a bylo v něm porušeno právo žalobkyně na spravedlivý proces. Dále s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 19. 5. 2010, sp. zn. II. ÚS 862/10, na věc uplatnil vyvratitelnou domněnku, že nepřiměřená délka řízení způsobuje morální újmu, kterou žalobce není povinen prokazovat.

7. Ohledně složitosti posuzovaného řízení uvedl, že se nejednalo o zvláště složitý případ, šlo o řízení projednávané ve třech stupních, které započalo plynule, avšak k rozhodnutí ve věci došlo s delším časovým odstupem. Žalobkyně v řízení ničeho nečinila a nepřispěla tak k jeho průtahům. Ovšem postup, jakým byl v projednávané věci pořízen exekutorský zápis, který byl podnětem k zahájení správního řízení, lze považovat za excesivní postup orgánů veřejné moci. Exekutorský zápis totiž nelze než vyhodnotit jako nezákonně pořízený. Pokud není soudní exekutor osobou pověřenou k výkonu kontroly dopravním úřadem, jedná se o listinu vyhotovenou pouhým cestujícím a nemůže mít povahu veřejné listiny.

8. Soud prvního stupně nepřisvědčil ani námitce žalované, že žalobkyni nehrozil postih formou úhrady pokuty, neboť by tato pokuta byla uhrazena z účtu právního zástupce žalobkyně z prostředků třetí osoby. K tomu uvedl, že pokud je povinnost mlčenlivosti advokáta vůči bance prolomena jeho povinností identifikovat svého klienta (resp. vlastníka peněžních prostředků uložených na úschovném účtu), lze tyto údaje použít jen v zákonem stanovených případech, přičemž uzavřel, že z jakého účtu (by) byla pokuta uhrazena, je irelevantní.

9. Při stanovení výše odškodnění posoudil soud prvního stupně význam posuzovaného řízení pro žalobkyni jako standardní a vyšel ze Stanoviska s tím, že k procentuální úpravě základního odškodnění neshledal důvod.

10. Odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé změnil tak, že žalobu v předmětném rozsahu zamítl; v zamítavých výrocích o věci samé jej potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů.

11. Hodnocení postupu správních orgánů jako excesivního, na rozdíl od soudu prvního stupně, neshledal. Uvedl, že pokud deficiency exekutorského zápisu doznaly v posuzovaném řízení zohlednění ve prospěch žalobkyně, jde o standardní situaci nalézání práva a nikoli o stav, který by prohluboval újmu žalobkyně a který by bylo na místě klást k tíži státu.

12. Zejména se pak neztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o standardním významu posuzovaného řízení pro žalobkyni v souvislosti s úhradou pokuty třetí osobou a nepokládal důkazy k této otázce za nepřijatelné.

13. Odvolací soud odkázal na závěry v obdobných věcech u něho vedených pod sp. zn. 13 Co 178/2022 a 18 Co 191/2022, v níž podané dovolání bylo odmítnuto usnesením Nejvyššího soudu ze dne 10. 8. 2023, sp. zn. 30 Cdo 411/2023, a doplnil dokazování. Z „výběru položek bankovních výpisů“ úhrad provedených Mgr. Janem Boučkem, poručeného hlavní účtárnou Magistrátu zaslaného v příloze dopisu Magistrátu ze dne 28. 7. 2022 zjistil, že pokuty uložené pravomocně přestupcům ve věcech „Uber“ byly hrazeny z účtu právního zástupce žalobkyně a v době od 13. 4. 2017 do 13. 7. 2022 z něj byla takto na účet Magistrátu uhrazeno ve více než dvou stech případech částka přesahující 20 000 000 Kč; v případě žalobkyně došlo k úhradě jí výsledně uložené pokuty ve výši 80 000 Kč dne 18. 10. 2021. Dále odvolací soud k důkazu provedl odpověď UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s. – dále jen „UniCredit Bank“, ze dne 27. 6. 2022 zaslanou na vyžádání soudu prvního stupně v související věci vedené pod sp. zn. 12 C 51/2021 (viz přílohy k vyjádření žalované k žalobě). Z ní bylo zjištěno, že účet právního zástupce žalobkyně vedený touto bankou byl účtem úschovným a vlastníkem prostředků na tomto účtu, deklarovaným vůči bance samotným majitelem účtu, je (resp. byla) společnost UBER B.V., Meester Treublaan 7, Amsterdam, 1097 NL – dále jen „UBER“. Prostředky na tento účet byly připisovány průběžně počínaje dnem 29. 9. 2016 a konče dnem 20. 12. 2017.

14. Z takto provedeného dokazování dospěl k závěru, že význam posuzovaného řízení pro žalobkyni byl, stejně jako pro obviněné v obdobných řízeních vedených u tohoto soudu, minimální. S odkazem na usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 6. 2023, sp. zn. I. ÚS 1636/2023, uvedl, že závěr obecných soudů, podle něž byl „význam řízení pro stěžovatelku nepatrný, neboť její případ se řadí k mnoha obdobným v kauze platformy Uber, v níž jsou všichni žalobci zastoupeni týměž advokátem a úhrada ukládaných pokut je hrazena z jeho účtu“, neshledal ani Ústavní soud ústavně nekonformním.

15. Vzhledem k výše uvedenému považoval odvolací soud adekvátním odškodněním žalobkyni nepřiměřenou délkou posuzovaného řízení vzniklé újmy zadostiučinění v morální formě (konstatováním porušení práva a omluvou), které již bylo ze strany žalované poskytnuto a požadavek žalobkyně na zadostiučinění v penězích neshledal důvodným.

II. Dovolání a vyjádření k němu

16. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalobkyně v rozsahu výroku I v části, kterou byl částečně změněn a částečně potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, jímž byla žaloba zamítnuta v rozsahu

částky 100 000 Kč s příslušenstvím, včasným dovoláním. Žalobkyně v dovolání namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázek, které nebyly doposud v rozhodovací praxi odvolacího soudu vyřešeny a že se odvolací soud při řešení hmotněprávní otázky poskytnutí přiměřené výše zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu.

17. Žalobkyně s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 8. 2023, sp. zn. 30 Cdo 2070/2023, namítá, že se odvolací soud neřídil ustanovením § 153 odst. 1 o. s. ř., podle něhož soud má rozhodovat na základě zjištěného skutkového stavu věci, tedy vycházet z konkrétních skutkových zjištění v jednotlivé projednávané věci. Žalobkyně má za to, že provedl-li odvolací soud dokazování a promítl-li v posuzované věci skutkové a právní závěry v údajně obdobných případech projednávaných u téhož odvolacího soudu pod sp. zn. 13 Co 178/2022 a 18 Co 191/2022 (které však žalobkyně považuje za skutkově naprosto odlišné věci, neboť žalobkyně byla nezákonně přestupkově projednávána), aniž by žalobkyni předem poučil o možnosti přehodnocení odvoláním napadeného rozhodnutí v neprospěch žalobkyně, měl žalobkyni poučit podle ustanovení § 118a odst. 1 – 3 o. s. ř. a poskytnout jí tak prostor pro argumentaci, z níž by vyplynulo, že případy, z nichž odvolací soud čerpal své skutkové i právní závěry, jsou natolik odlišné, že z nich nelze načerpat žádný relevantní úsudek. Dle žalobkyně se pak odvolací soud též odchýlil od rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2012, sp. zn. 31 Cdo 619/2011, ze dne 31. 1. 2012, sp. zn. 33 Cdo 3977/2009, ze dne 27. 9. 2011, sp. zn. 30 Cdo 4240/2009, a usnesení ze dne 26. 8. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3773/2007.

18. Dále má žalobkyně za to, že pokud soud provedl důkazy v rámci odvolacího řízení v rozsahu listin vydaných společností UniCredit Bank ohledně účtu právního zástupce žalobkyně, přehlédl povinnost mlčenlivosti advokáta a nerespektoval bankovní tajemství. Provedení těchto důkazů je nezákonné a nerespektuje ustanovení § 124 o. s. ř. Proto je rozsudek odvolacího soudu v rozporu s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 1998, sp. zn. 21 Cdon 1009/98, ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, a ze dne 23. 6. 2010, sp. zn. 22 Cdo 3717/2008.

19. Závěr odvolacího soudu o nepatrném významu posuzovaného řízení pro žalobkyni je dle žalobkyně v rozporu s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2023, sp. zn. 30 Cdo 1644/2023, ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 30 Cdo 958/2009, ze dne 6. 2. 2018, sp. zn. 30 Cdo 2505/2017, ze dne 28. 2. 2017, sp. zn. 30 Cdo 5413/2014, usnesením ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 30 Cdo 3007/2010, a ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 30 Cdo 4362/2013, nálezem Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. III. ÚS 1320/10, ze dne 19. 5. 2010, sp. zn. II. ÚS 862/10, a ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04, přičemž finanční forma odškodnění se presumuje. K tomu žalobkyně uvádí i rozsáhlou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva.

20. Dále žalobkyně namítá protiústavnosti napadeného rozsudku odvolacího soudu, který je dle jejího názoru extrémně překvapivý, v rozporu se zjištěnými skutkovými závěry, jeho konstrukce popírá logiku a spravedlnost, a nerespektuje závěry vyslovené v konstantní judikatuře. Bez bližšího odůvodnění potom odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 24. 11. 2016, sp. zn. II. ÚS 2588/16, ze dne 8. 8. 2017, sp. zn. III. ÚS 899/17, ze dne 5. 10. 2011, sp. zn. III. ÚS 899/17, ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. III. ÚS 1263/17, ze dne 26. 3. 1999, sp. zn. II. ÚS 301/98, a ze dne 30. 9. 201, sp. zn. I. ÚS 1963/13.

21. Žalobkyně navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

22. V doplnění dovolání ze dne 22. 11. 2023 žalobkyně uvedla, že vzhledem k dlouhodobé zaujatosti senátu 13 Co Městského soudu v Praze proti nárokům podle zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) – dále

jen „OdpŠk“, je napadený rozsudek odvolacího soudu protiústavní, k čemuž opět poukazuje na rozsáhlou (i v dovolání již zmíněnou) judikaturu Ústavního soudu.

23. Žalovaná se k dovolání žalobkyně nevyjádřila.

III. Přípustnost dovolání

24. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (viz čl. II a XII zákona č. [286/2021](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“.

25. Dovolání bylo podáno včas (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř. Dovolací soud se proto zabýval jeho přípustností.

26. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

27. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

28. Žalobkyni je třeba dát za pravdu, že odvolací soud opřel dovoláním napadený rozsudek o obsáhlou citaci nejen právních, ale i skutkových závěrů, jež byly uskutečněny v odůvodnění rozsudků vynesných ve věcech vedených u odvolacího soudu pod sp. zn. 13 Co 178/2022 a 18 Co 191/2022 (viz odst. 23 až 29 odůvodnění dovoláním napadeného rozsudku) s tím, že nemá důvod se od těchto závěrů odchýlovat ani v dovoláním napadené věci (odst. 30 odůvodnění dovoláním napadeného rozsudku). V předmětných pasážích odvolací soud po skutkové stránce zejména konstatoval, že „z pohledu kritéria významu namítaného řízení pro žalobce odvolací soud konečně považuje za zcela zásadní nikoliv tu okolnost, že ‚pokutu neplatil přímo žalobce, ale jeho zástupce‘, jak uvedl soud prvního stupně, ale že pokuta byla za žalobce, stejně jako ve dvou stovkách (!) případech jiných přestupců, ‚zapravena‘ společností Uber. To ...nelze racionálně hodnotit jinak, než jako cílené jednání zapadající do soudem prvního stupně zjištěné ‚masivní podpory‘ poskytované společností Uber přepravcům zapojeným do jejího obchodního modelu provozování taxislužby...Žalobce se mohl spolehnout na mechanismus, který se podává z interpretace faktu, že advokát, který jej stejně jako stovky dalších řidičů taxislužby v Praze, využívajících platformu UBER, zastupoval v přestupkovém řízení, vypořádá prostřednictvím svého účtu uložené peněžité sankce, tj. že se vedení přestupkového řízení neprojeví v jeho poměrech nejistotou ohledně uložení, resp. výše peněžité sankce, kterou by měl ze svých prostředků správnímu úřadu uhradit...Žalobci nehrozila jiná, než peněžité sankce, jejíž maximální výše byla známa hned na úvod řízení a jejíž úhrada byla v rámci již několik let fungujícího mechanismu zapravena žalobcovým obchodním partnerem, jehož obchodní model (žalobcem participovaný) byl vlastním důvodem zahájení a vedení řízení. Žalobce v průběhu řízení nemohl být v jakýchkoliv pochybnostech o tom, jak řízení dopadne, bylo-li výsledkem obranné argumentace obdobné té jeho nejen uložení, ale i zaplacení (Uberem) pokuty ve více než 150 případech jeho kolegů, provozujících přepravu v platformě Uber, rozhodnutých již před ním.“

29. Dle vlastního textu dovolání odvolací soud účastníkům řízení při odvolacím jednání dne 31. 8. 2023 sdělil, že při svých úvahách bude vycházet ze skutkových závěrů uskutečněných ve věcech

vedených u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 13 Co 178/2022 a 18 Co 191/2022. To znamená, že odvolací soud předem a výslovně avizoval, že využije poznatků, které načerpal z úřední činnosti ze souvisejících věcí, v nichž za stranu žalujících řidičů rovněž využívajících platformu UBER vystupoval jako jejich zástupce právní zástupce dovolatelky. Ustanovení § 121 o. s. ř. přitom soudu umožňuje využít skutkových poznatků, jež získal z úřední činnosti, a to za předpokladu, že účastníkům předem avizuje, že této možnosti hodlá využít (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2022, sp. zn. 30 Cdo 2077/2022). Tyto poznatky načerpané z úřední činnosti pak odvolací soud prověřil skrze provedení listinných důkazních prostředků, a to „výběru položek bankovních výpisů“ a z dopisu UniCredit Bank ze dne 27. 6. 2022, z nichž zjistil, že z účtu spravovaného právním zástupcem žalobkyně byla v době od 13. 4. 2017 do 13. 7. 2022 na účet Magistrátu uhrazena ve více než dvou stech případech na pokutách částka přesahující 20 000 000 Kč, v případě žalobkyně došlo k úhradě jí výsledně uložené pokuty ve výši 80 000 Kč dne 18. 10. 2021. Právě popsané skutkové závěry odvolacího soudu tedy nelze pokládat za zcela zjevně svévolné, a tedy porušující právo žalobkyně na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 Listiny základních práv a svobod (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 2020, sp. zn. 20 Cdo 2498/2020). Skutková zjištění, která odvolací soud načerpal mj. i z úřední činnosti (ze souvisejících věcí) se přitom zjevně vztahují i k nyní projednávané věci (poznatky o tom, jakým způsobem a kdo hradí pokuty za řidiče využívající platformy UBER).

30. Jde-li o výhradu žalobkyně, že odvolací soud ji ve smyslu ustanovení § 118a odst. 1 - 3 o. s. ř. nepoučil, že na základě výše uvedeného postupu může načerpat poznatky, jež mohou vést k zamítnutí žaloby, a tedy zbavil žalobkyni možnosti reakce, z toho, že odvolací soud účastníkům při odvolacím jednání předem avizoval, jaký typ poznatků a z jakých souvisejících věcí bude zjišťovat, jakož i tím, o jaké důkazní prostředky doplnil dokazování, muselo být právnímu zástupci žalobkyně, jenž stranu žalující zastupoval i v těchto souvisejících řízeních (a tedy i straně žalující jako celku) zjevné, o jaká skutková zjištění odvolací soud hodlá své rozhodnutí o odvolání opřít. Tyto skutkové poznatky pro stranu žalující proto nemohly být překvapivé. Žalobkyně tedy nebyla připravena o možnost argumentovat v neprospěch těchto skutkových zjištění, aniž by bylo zapotřebí ji poučovat podle ustanovení § 118a odst. 1 - 3 o. s. ř. (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2023, sp. zn. 30 Cdo 763/2023, a ze dne 2. 9. 2021, sp. zn. 30 Cdo 1647/2021). Žalobkyní uváděná judikatura o potřebě poučit účastníka podle ustanovení § 118a odst. 1 - 3 o. s. ř. (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2012, sp. zn. 31 Cdo 619/2011, ze dne 31. 1. 2012, sp. zn. 33 Cdo 3977/2009, ze dne 27. 9. 2011, sp. zn. 30 Cdo 4240/2009, a usnesení ze dne 26. 8. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3773/2007), se vztahuje jen na případy, když by bez takového poučení bylo pozdější meritorní rozhodnutí překvapivé a žalobně by právě proto byla ochuzena o možnost argumentovat ve svůj prospěch.

31. Přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř. nezakládá ani otázka posouzení kritéria významu předmětu posuzovaného řízení pro žalobce [§ 31a odst. 3 písm. e) OdpŠk], neboť při jejím řešení se odvolací soud od řešení přijatého v judikatuře Nejvyššího soudu neodchýlil. Žalobkyně nesouhlasila se závěrem odvolacího soudu, že význam předmětu posuzovaného řízení pro ni je nepatrný a poukazovala na to, že se jednalo o přestupkové řízení, tedy o řízení o trestním obvinění dle čl. 6 Úmluvy. I odvolací soud v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2017, sp. zn. 30 Cdo 1273/2016) uzavřel, že na řízení o přestupku je třeba aplikovat čl. 6 Úmluvy, neboť pojem „trestní obvinění“ je ve smyslu tohoto článku nutno vztáhnout rovněž na řízení o přestupku, čímž se neodchýlil od žalobkyní odkazovaného nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 82/07, ani od zmiňovaných rozsudků Evropského soudu pro lidská práva, dále jen „ESLP“, (ze dne 2. 9. 1998, ve věci Lauko proti Slovensku, stížnost č. 26138/95, ze dne 2. 9. 1998, ve věci Kadubec proti Slovensku, stížnost č. 27061/95, ze dne 30. 11. 2006, ve věci Grecu proti Rumunsku, stížnost č. 75101/01, a ze dne 29. 3. 2006, ve věci Apicella vs. Itálie, stížnost č. 64890/01, a dalších). Navíc i v případech řízení s typově zvýšeným významem dovodil

Nejvyšší soud, že s ohledem na konkrétní okolnosti případu může být význam řízení pro poškozeného nepatrný (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2595/2010, nebo ze dne 14. 11. 2018, sp. zn. 30 Cdo 3514/2017). Odvolací soud tudíž v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu posoudil věc dle konkrétních okolností případu a na základě námitek žalované dospěl k závěru, že v daném případě je význam předmětu posuzovaného řízení pro žalobkyni nepatrný (srov. Stanovisko nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 30 Cdo 765/2010).

32. Odvolací soud výše citované judikatuře při posouzení námitek žalobkyně učinil zadost. V souladu s ní totiž při posuzování nároku žalobkyně na odškodnění nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení (od zahájení správního řízení dne 22. 1. 2018 do nabytí právní moci konečného rozhodnutí ve věci dne 16. 11. 2022) o přestupku dle ustanovení § 35 odst. 2 písm. w) zákona o silniční dopravě, hodnotil zejména význam předmětu tohoto řízení pro žalobkyni. Na základě skutečnosti, že pokuta a náklady správního řízení, stejně jako v řadě dalších případů přestupců provozujících dopravní služby prostřednictvím aplikace Uber, byla hrazena z účtu jeho zástupce, dovodil odvolací soud nepatrný význam předmětu posuzovaného přestupkového řízení pro žalobkyni, přičemž tato úvaha se nejeví jako nepřiměřená. Souladně s judikaturou dovolacího soudu přitom odvolací soud zákonem a rozhodovací praxí vymezená kritéria, dle nichž jest posuzovat nárok na odškodnění nepřiměřené délky řízení, hodnotil ve své celistvosti. Shora uvedené judikatuře koresponduje pak i závěr dovolacího soudu o tom, že v případě nepatrného významu předmětu řízení pro účastníka postačuje odškodnění jeho nepřiměřené délky formou konstatování porušení práv. Rozhodnutí Nejvyššího soudu, která žalobkyně uvádí v dovolání, s výše uvedenými vývody nejsou v rozporu, ale v souladu.

33. Namítá-li žalobkyně protiústavnost rozsudku odvolacího soudu, projevuje obecný nesouhlas s judikaturou Ústavního soudu, o níž předpokládá, že bude využita i pro účely rozhodnutí v této věci. V této pasáži však nevymezuje konkrétní dovolací důvod dle ustanovení § 241a odst. 1, 3 o. s. ř. a neformuluje ani předpoklady přípustnosti dovolání ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. Proto dovolacímu soudu nevznikl prostor se s touto částí dovolání vypořádat.

34. Přípustnost dovolání žalobkyně ovšem zakládá námitka týkající se dle žalobkyně nezákonného provedení nepřípustných důkazních prostředků, v důsledku čehož mělo dojít k porušení práva žalobkyně na spravedlivý proces. Konkrétně jde o posouzení právní otázky, zda soud v civilním řízení za účelem zjištění okolností podstatných pro rozhodnutí ve věci samé může bez dalšího vyžádat od peněžního ústavu jako důkazní prostředek výpis z bankovního účtu advokáta a další informace o peněžních prostředcích nacházejících se na tomto účtu, jež má banka k dispozici, která dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu v úplnosti nebyla vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání a právní úvahy dovolacího soudu

35. Dovolání není důvodné.

36. Podle ustanovení § 124 o. s. ř. dokazování je třeba provádět tak, aby byla šetřena povinnost zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích chráněných zvláštním zákonem a jiná zákonem stanovená nebo státem uznávaná povinnost mlčenlivosti. V těchto případech lze provést výslech jen tehdy, jestliže vyslychaného zprostil povinnosti mlčenlivosti příslušný orgán nebo ten, v jehož zájmu má tuto povinnost; přiměřeně to platí i tam, kde se provádí důkaz jinak než výslechem.

37. Podle ustanovení § 38 odst. 1 zák. č. [21/1992](#) Sb., o bankách – dále jen „zákon o bankách“, na všechny bankovní obchody, peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit, se vztahuje bankovní tajemství. Tím není dotčena možnost podat zprávu o záležitostech týkajících se klienta,

kteře jsou předmětem bankovního tajemství, na základě jeho žádosti nebo s jeho souhlasem.

38. Podle ustanovení § 38 odst. 3 písm. a) zákona o bankách zprávu o záležitostech, které jsou předmětem bankovního tajemství, podá banka jen na písemné vyžádání soudu pro účely občanského soudního řízení.

39. Podle ustanovení § 41f odst. 5 zákona o bankách, pokud je skutečný vlastník peněžní částky odlišný od majitele účtu, náhrada se poskytne skutečnému vlastníkov. Majitel účtu má povinnost oznámit tuto skutečnost bance nebo pobočce banky z jiného než členského státu při založení či nejbližší dispozici s účtem a identifikovat skutečného vlastníka peněžních prostředků v rozsahu stanoveném v § 41c odst. 3 a banka nebo pobočka banky z jiného než členského státu zaznamená tyto údaje ve smlouvě o účtu či na jiném dokumentu, s jehož vydáním je spojeno přijetí vkladu, a ve své evidenci.

40. Podle ustanovení § 21 odst. 1 zák. č. [85/1996 Sb.](#), o advokacii – dále jen „zákon o advokacii“, advokát je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb.

41. Podle ustanovení § 21 odst. 2 zákona o advokacii, povinnosti mlčenlivosti může advokáta zprostit pouze klient a po jeho smrti či zániku právní nástupce klienta.

42. Podle ustanovení § 56 odst. 1 zákona o advokacii, advokát je oprávněn spravovat cizí majetek, včetně přijímání peněz a listin do úschovy za účelem jejich vydání dalším osobám a výkonu funkce insolvenčního správce podle zvláštního právního předpisu.

43. Podle ustanovení § 56 odst. 2 zákona o advokacii, ustanovení části druhé hlavy druhé a třetí tohoto zákona se použijí pro činnost advokáta podle odstavce 1, jakož i pro další činnosti advokátů vykonávané podle zvláštních právních předpisů přiměřeně. Advokát však nemá povinnost mlčenlivosti podle § 21 ohledně skutečností, o nichž se dozvěděl v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce; ustanovení zvláštního právního předpisu o povinnosti mlčenlivosti insolvenčního správce tím nejsou dotčena.

44. Se žalobkyní (a se soudem prvního stupně, viz odst. 58 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně) lze souhlasit, že dokazování v civilním řízení je třeba provádět tak, aby byla šetřena povinnost zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích chráněných zvláštním zákonem a jiná zákonem stanovená nebo státem uznávaná povinnost mlčenlivosti. Nelze tedy připustit, aby soud v civilním řízení provedl nepřipustný důkazní prostředek; v případě, že tak učinil, nelze k obsahu takového důkazního prostředku přihlídnout (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 1998, sp. zn. 21 Cdo 1009/98, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 39, ročník 1999, ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, a ze dne 23. 6. 2010, sp. zn. 22 Cdo 3717/2008, na něž odkazuje i sama dovolatelka).

45. Rovněž nelze popřít, že advokát je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb; této povinnosti může být zproštěn jen svým klientem (ustanovení § 21 zákona o advokacii). Povinnost mlčenlivosti přitom dopadá i na situaci, kdy advokát spravuje cizí majetek, včetně přijímání peněz do úschovy za účelem jejich vydání dalším osobám (ustanovení § 56 odst. 1 zákona o advokacii). V projednávaném případě tedy právní zástupce žalobkyně nebyl oprávněn a ani povinen soudu poskytnout informaci, zda se na bankovním účtu, jenž má dispozici, nacházejí peněžní prostředky svěřené mu třetí osobou (provozovatele aplikace UBER), které má poskytnout žalobkyni nebo i dalším osobám za účelem úhrady peněžité sankce, jež jim bude uložena ve správním řízení proto, že využívají aplikace UBER. Peněžité prostředky na takovém účtu jsou totiž financemi, které byly právnímu zástupci žalobkyně jako

advokátu svěřeny třetí osobou ke správě či do úschovy ve smyslu ustanovení § 56 odst. 1 zák. o advokacii, na činnost advokáta ve vztahu k takovým svěřeným hodnotám se přiměřeně vztahuje povinnost mlčenlivosti ve smyslu ustanovení § 21 zákona o advokacii (ustanovení § 56 odst. 2 zákona o advokacii).

46. V daném případě však informace o účtu, na němž se nacházejí předmětné finanční prostředky, na žádost soudu v souvisejících věcech poskytovala banka (společnost UniCredit Bank) a nikoliv právní zástupce žalobkyně. Ustanovení zákona o advokacii o povinnosti mlčenlivosti se přitom mohou vztahovat výhradně na advokáta, nikoliv na třetí subjekty, které ze své činnosti získaly tutéž informaci. Takový třetí subjekt se naopak musí při úvaze, zda může civilnímu soudu poskytnout informaci, kterou má k dispozici, řídit právními normami, které jsou adresovány jemu a nikoliv advokátu; v tomto případě ustanovením § 38 odst. 3 písm. a) zákona o bankách. Je tomu tak z prosté logiky věci – jestliže zákonodárce ukotvuje určitou povinnost mlčenlivosti a její rozsah ve vztahu k subjektu v určitém postavení, zavazuje taková povinnost pouze právní normou definovaný subjekt, a nikoliv třetí osobu, která disponuje toutéž informací. Taková osoba totiž není adresátem právní normy; její povinnost mlčenlivosti se řídí výhradně právními normami, které jsou adresována osobě v jejím postavení (zde ustanovení § 38 odst. 3 zákona o bankách).

47. Lze tedy uzavřít, že předpoklady, při jejichž naplnění může soud v civilním řízení od banky vyžádat a provést důkazní prostředek týkající se informací o účtu advokáta, jenž zastupuje některého z účastníků sporu, se řídí ustanovením § 38 odst. 3 písm. a) zákona o bankách. Soud tedy v civilním řízení za účelem zjištění okolností podstatných pro rozhodnutí ve věci samé může bez dalšího vyžádat od peněžního ústavu jako důkazní prostředek informace o bankovním účtu advokáta a o peněžních prostředcích nacházejících se na tomto účtu, jež má banka k dispozici. Z prosté logiky věci zároveň plyne, že takto získaný důkazní prostředek soud může využít i v souvisejícím řízení a není třeba, aby si opět vyžadoval důkazní prostředek téhož obsahu.

48. Protože odvolací soud při řešení této právní otázky (byť z jiného důvodu) dospěl k témuž závěru jako dovolací soud (odst. 23), jeho rozhodnutí ob stojí.

49. Protože nebylo zjištěno, že by byl postižen některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o.s.ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o.s.ř. nebo v § 229 odst. 3 o.s.ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobkyně podle ustanovení § 243d písm. a) o.s.ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)

- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)